

Határozati javaslat

**Kincsesbánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének
2016. november 21-i ülésére**

Tárgy: tájékoztató Kincsesbánya község környezeti állapotáról

**Kincsesbánya Község Önkormányzata Képviselő-testületének
...../2016.(XI.21.) határozata
Kincsesbánya község környezeti állapotáról szóló tájékoztatóról**

Kincsesbánya Község Önkormányzata Képviselő-testülete Kincsesbánya község környezeti állapotáról szóló tájékoztatót elfogadja.

Felelős: Bajkai János polgármester
Határidő: azonnal

Kincsesbánya, 2016. november 4.

Bajkai János
polgármester

TÁJÉKOZTATÓ

Kincsesbánya község környezeti állapotáról

TALAJ SZERKEZETE

A Kincsesbányát is magában foglaló Móri-árok kistáj a Bakonyt a Vértestől elválasztó süllyedék, amely É-i harmada magasabb térszíneinek löszös és más periglaciális¹ üledékein döntően agyagbemosódásos barna erdőtalajok alakultak ki. A löszös kőzeten keletkezett talajok mechanikai összetétele vályog, vízgazdálkodása kedvező. A periglaciális üledéken képződött változatok mechanikai összetétele homok, vízgazdálkodásuk kedvezőtlen. A kedvezőbb termékenységű változatok szántók (60%) és szőlők (10%), a kevésbé kedvező termékenységű változatok jelentős részét (25%) település foglalja. Erdősültségük kb. 25%.

FELSZÍNI VIZEK

Kincsesbánya térsége mérsékelt vízhiányos terület. A település meghatározó vízfolyása a Gaja (hossza: 60 km, vízgyűjtő területe: 496 km²). A település közigazgatási területe a Vízkeretirányelv rendszerében az Észak-Mezőföld és Keleti-Bakony vízgyűjtő-gazdálkodási tervezési alegységhez tartozik. További időszakos vízfolyás a Gaja-Oldalcsatorna, illetve a Guttamási-vízfolyás és Pille-ér. Természetes állapotban az árvizek tavasszal, a kisvizek ősszel voltak a leggyakoribbak, azonban a Fehérvárcsurgói-tározó eresztése a természetes vízjárást módosítja.

A település közigazgatási területén belül legnagyobb álló víz a mesterségesen kialakított Fehérvárcsurgói-tározó. A település közigazgatási területére csupán a tározó vízkivételi műve és annak szűkebb környezete esik, a vízfelület nagysága kb. 3,7 ha.

További vízfelületek az egykori felszíni fejtés mélyedésiben (ásványhomok bánya) kialakult tavak, illetve mesterségesen kialakított derítő tavak. Ezek összes felülete közelíti a 20 ha-t, azonban vízállásuk a csapadékviszonyoktól erősen függ.

FELSZÍN ALATTI VIZEK

A térségben a teljes sorozatban kifejlődött triász képződmények bár egységes víztározó rendszert képeznek, az egyes képződmények vízvezető képessége eltérő. A Kincsesbányától délre, délkeletre eső, alsótriász szeizi és kampili emeletének alsó tagozatához tartozó rétegek gyenge vízvezetők, víztorlasztó hatásúak.

A térségben összefüggő, nagy kiterjedésű felszínközeli vízrekesztő réteg nem alakult ki, így lokálisan egy-egy területen fordul elő talajvíz, melynek helyzetét a csapadékviszonyok közvetlenül és nagymértékben befolyásolják.

A térség földtani felépítése következtében a település közigazgatási területének jelentős része karsztos területen fekszik. A felszín alatti vizek védelméről szóló 219/2004. (VII. 21.) Korm. rendelet alapján a település közigazgatási területének szennyeződéserzékenységi besorolása: fokozottan érzékeny”.

Településfejlesztés és területhasználat szempontjából meghatározó a Rákhegy II. vízbázis védelme, illetve a vízbázis hidrogeológiai védőterületeinek felszíni metszete.

¹ periglaciális = ahol a víz geomorfológiai hatását annak felszínalatti állandó vagy időszakos szilárd halmazállapota irányítja.

A Rákhegy II. vízakna vízbázis védőterületét Közép-dunántúli Környezetvédelmi, Természetvédelmi és Vízügyi Felügyelőség 16251/2012. iktatószámú határozatában jelölte ki. A kitermelhető vízmennyiség 19.178 m³/nap, vízadó réteg: felső triász dolomit. Az egyes hidrogeológiai védőterületekre vonatkozó előírásokat, illetve korlátozásokat a 123/1997. (VII.18.) Korm. rendelet 11.§ (1) és (2) bekezdése és 5. számú melléklete tartalmazza.

A bauxitbányászat befejezésével párhuzamosan az aktív vízszint süllyesztés is abbamaradt. A vízkitermelés megszűnésével a karsztvízszint nem várt gyorsasággal közelíti a kitermelés előtti vízszintet. Ennek következménye, hogy a hegylábi források ismét aktívvá válnak.

Vízbázis védelmi szempontból különös gondot kell fordítani a védőterületekre eső potenciális szennyező forrásokra.

VÍZELLÁTÁS

Kincsesbánya község teljes belterületén és a kapcsolódó három településrész teljes egészében az ivóvízellátás vezetékes rendszerről hosszútávon biztosított. A település nyilvántartott lakásainak száma 600, a közüzemi vízvezeték hálózatba bekapcsolt lakások száma 600. A vízfogyasztók zöme lakossági vízfogyasztó, de van néhány intézményi (közületi, ill. gazdálkodó szervezet) is. Az ivóvízhálózatot a Dunántúli Regionális Vízmű (DRV) üzemelteti. A vízellátó rendszer vizét saját vízbázisról (Rákhegy II. vízakna) biztosítják. A közüzemi vízvezeték hálózat hossza mintegy 24,3 km.

CSATORNÁZOTTSÁG SZENNYVÍZELVEZETÉS

A kommunális szennyvizet szennyvízcsatornán keresztül a kistérségi összefogással megépített szennyvíztelepen ártalmatlanítják. A hálózat gyakorlatilag 100 %-ban kiépített, hossza mintegy 20,0 km. A csatorna-hálózatba bekapcsolt lakások száma: 539, ami a lakások mintegy 90 %-át teszi ki. A csatornabekötések belterületen a Tölgyes köznél, Felső-Kincsesen, Somosmál és a külterületi üdülőtelkeknél hiányoznak, itt meghatározóan szikkasztós-, az újabbaknál zárt rendszerű szennyvíztárolók vannak, amelyekből szippantással szállítják az éves szinten keletkező mintegy 200 m³ szennyvizet a szennyvíztisztító telepre. A kül-, és belterületen összesen mintegy 30 lakás nincs rákötve a szennyvízcsatornára.

A település egy részénél a szennyvízcsatorna gerinchálózat magánterületeken megy keresztül, melynek kiváltását hosszabb távon meg kell oldani. Ennek érdekében a legkritikusabb szakaszra József utca és Súlyomdomb kiváltása a tervek elkészültek, engedélyeztetés zajlik, azonban ennek költségvonzatát még nem ismerjük.

A község biológiai szennyvíztisztító teleppel rendelkezik, amely a Kincsesbánya-Fehérvárcsurgó műút mellett a Móri-víz felett átívelő vasbeton hídtól ÉNy-i irányban 100 m-re helyezkedik el. A tulajdonosok a kincsesbányai és az isztiméri önkormányzatok. Üzemeltetője a Dunántúli Regionális Vízművek Rt. A tisztított szennyvíz befogadója a Móri-víz.

LEVEGŐTISZTASÁG ÉS VÉDELME

A település környezeti levegőminősége jónak mondható, a légszennyezettségi agglomerációk és zónák kijelöléséről szóló 4/2002. (X. 7.) KvVM rendelet alapján a település a 10. számú légszennyezettségi agglomerációba tartozik.

Kincsesbánya esetében levegőszennyezés az alábbi tevékenységekből származhat:

- Ipari tevékenységek,
- Lakosság fűtése,
- Közlekedés,

- Búzzal járó tevékenységek.

Kincsesbányán a fűtés, jellemzően földgázzal történik. Az ingatlanok gázzal való ellátottsága 81 %-os. A nem gáz fűtésű lakások fűtését vegyes tüzeléssel (szén és fa) oldják meg. Az érvényben lévő levegőminőség védelmi jogszabályok alapján fűtési célú, kizárólag füstgáz kibocsátással járó tevékenységek engedélyezésében az első fokon eljáró engedélyező hatóság a település jegyzője (lásd: a levegő védelméről szóló 306/2010. (XII. 23.) Korm. rendelet 36. §). A lakosság fizetőképességének romlása következtében várható a gázzal szemben a fa. és egyéb szilárd tüzelőanyagok térnyerése, ami részben a koromterhelés emelkedését és bűz hatását növekedését vonhatja maga után.

Kincsesbánya közigazgatási területén a 8202 és 8203 számú országos közút halad át. Említésre méltó még a 8202 és 8204 számú utak közötti Kossuth Lajos utca meghosszabbításában vezető önkormányzati út is.

Kincsesbánya területén állattartó telep nem üzemel. Megfigyelhető még a kedvtelési célú hobbi állattartás. Nagytestű állatok száma nem éri el a 10 db, ezek mindegyike ló. Ennek következtében állandóan fellépő koncentrált bűz nem jellemző a településen.

Összefoglalóan Kincsesbánya esetében a vizsgált tevékenységekből nem várható jelentős mértékű légszennyezettség kialakulása.

ZAJ- ÉS REZGÉSTERHELÉS

Kincsesbánya területén zajterhelés részben az ún. ipari tevékenységekből, illetve a közlekedésből várható.

Ipari jellegű (termelő tevékenység) zajforrások becsült száma a településen 10, az VM-OKIR WEB adatbázisban egyedi zajkibocsátási határérték megállapítására vonatkozó határozat nem található. Ennek alapján valószínűsíthető, hogy termelési, vagy szolgáltatási tevékenységekből zajtól védendő területeket határérték feletti zajterhelés nem éri, illetve a zajvédelmi hatásterületek sem érik el a védendő övezeteket.

Közlekedésből határértéket túllépő zajterhelés nem várható a zajtól védett övezetek esetében. Egyéb közlekedési zajforrásról, pl. vasút nincs a településen.

SUGÁRZÁS VÉDELEM

A településen jelentős sugárzással bíró objektumról nincs tudomásunk.

HULLADÉKKEZELÉS, HULLADÉKGAZDÁLKODÁS

A hulladékgazdálkodás területén jelentős változások történtek a 2012. évi CXXXLV. Tv. (törvény a hulladékgazdálkodásról) életbe lépésével.

Kincsesbánya esetében a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékok gyűjtése és jogszabályoknak megfelelő kezelése megoldott. Kincsesbánya csatlakozott a Közép-Duna Vidéke Hulladékgazdálkodási Önkormányzati Társuláshoz. A társulás célja megoldani a hulladékgazdálkodás területén jelentkező feladatokat és korszerű hulladékgazdálkodási rendszert üzemeltetni.

A lomtalanítás rendszere átalakult, nem előre meghirdetett időpontokban történik a település egészén, hanem az ingatlanhoz előre egyeztetett időpontban megy ki a gyűjtőautó, azaz házhoz

menő lomtalanítás folyik. A hulladék közszolgáltatási előírások alapján a településen működő intézmények is a közszolgáltatás rendszerét veszik igénybe.

A Kincsesbányán működő vállalkozások közül egyik sem tartozik Magyarország 100 legnagyobb hulladéktermelő vállalkozása közé. A termelő vállalatok nem kötelezettek a közszolgáltatás igénybe vételére a termelési hulladékok kezelése során, ennek ellenére az ipari és szolgáltató vállalkozások döntő többsége a közszolgáltatást veszi igénybe keletkező hulladékaik elszállítására. A képződő termelési hulladékok a vállalkozások tevékenységi köréhez kapcsolódnak, nagyobb részben nem veszélyes

Kincsesbánya településen nem működik hulladékgazdálkodási engedéllyel rendelkező vállalkozás, így a hulladéktermelők kénytelenek keletkezett hulladékaikat nagyobb távolságban elhelyezkedő hulladékkezelőkhöz szállíttatni.

Az építési, bontási hulladékok kezelésére Kincsesbánya területén nincs lehetőség, illetve a lerakási járulék megjelenésével jelentősen drágult az építési, bontási hulladékok lerakási díja. Ez sajnálatosan az illegálisan lerakott építési, bontási hulladékok ismételt növekedését vonhatja maga után.

Összefoglalóan a közszolgáltatás keretébe tartozó hulladékok gyűjtési és kezelési rendszer a jogszabályi előírásoknak megfelelően történik.

VIZUÁLIS KÖRNYEZETTERHELÉS

A település belterületén a József Attila utcában magasodik a félbemaradt bányászati iroda és munkásszálló épülte, mely csak szerkezetkész állapotig készült el, azonban az eltelt 20 év alatt állapota erősen leromlott.

Ugyancsak kedvezőtlen a felhagyott, leromlott állapotú egykori bánya telephelyek jelenléte.

Külterületi vizuális környezetterhelést jelentenek a nem rekultivált külszíni fejtések, illegális hulladéklerakások, valamint az egykori laktanya területén látható romok és az egykori bánya erősen leromlott létesítményei, illetve a még működő bányaterületek, mint tájsebek.

ÁRVÍZVÉDELEM

A település nem árvízveszélyes, és nem belvív veszélyeztetett. A településen a csapadékvíz elvezető hálózat kiépült, műszaki állapota megfelelő.

FENNÁLLÓ KÖRNYEZETVÉDELMI KONFLIKTUSOK, PROBLÉMÁK

Kincsesbánya esetében környezeti konfliktus három környezeti elem esetében áll fenn az alábbi módon:

- Felszín alatti víz védelme:
 - Csatornázatlan település részek „B” hidrogeológiai védőterületen,
 - A vízbázis védőterületek kiterjedése erősen korlátozza a településfejlesztést, különösen az ipari park esetében,
- Hulladékgazdálkodás:
 - Illegálisan lerakott hulladék mennyiségének várható növekedése.
- Vizuális környezetterhelés:
 - Működő és felhagyott bányaterületek.

KATASZTRÓFAVÉDELEM (TERÜLET-FELHASZNÁLÁST, BEÉPÍTÉST, BEFOLYÁSOLÓ VAGY KORLÁTOZÓ TÉNYEZŐK)

A település nem árvíz veszélyeztetett, azonban a Fehérvárcsurgói-víztározó gátszakadása esetén az Ős-Gaja völgye mentén elöntésre kell számítani.

További kockázatot jelenthet a karsztvízszint gyors emelkedése és az e miatt ismét aktívvá váló hegylábi források megjelenése. Fehérvárcsurgó belterületén az Arany János köz és Deák Ferenc utca térségében már jelentkezik ez a probléma a területen fakadó vizek jelentek meg.

A település területe nem belvíz veszélyeztetett.

KLÍMA

A legközelebbi hidrometeorológiai mérőállomás Fehérvárcsurgón működik. Ezen mérőállomás adatai alapján a település klímája az alábbiak szerint jellemezhető:

A település éghajlata mérsékelt hűvös-száraz. A napfényes órák száma évi 1950, ebből nyáron 780 óra körüli, télen mintegy 180 óra napsütés valószínű. Általában 9,5-10,0 °C közötti az évi középhőmérséklet, a középső területeken azonban egy-két tizedfokkal alacsonyabb. A vegetációs időszak átlaga 16,0-16,4 °C közötti. A 10 °C középhőmérsékletet meghaladó napok ápr. 10-15-től okt. 16-17-ig, 185-190 napon át tartanak. A fagymentes napok évi száma 195 körül várható, ápr. 10-14. és okt. 26-30. között. Az évi abszolút hőmérsékleti maximumok átlaga 32,0-32,5 °C, a minimumoké -15,0 és -16,0 °C közötti.

A megszokott évi csapadék 550-580 mm. A nyári félév csapadékösszege 330-350 mm. Kincsesbányán mérték a 24 órás csapadékmaximumot, 109 mm-t. Évente 36-38 hótakarós nap várható; az átlagos maximális hó vastagság 20-22 cm.

Az év minden szakában leggyakoribb az ÉNy-i szél. Második helyen – kis átlagsebességekkel – a DK-i irányú áll. Az átlagos szélesebesség kevéssel 3 m/s fölötti.

HELYZETELEMZÉS

Környezetvédelemi szempontból Kincsesbánya település helyzete kettős, a kedvező adottságok mellett alacsony intenzitású környezetterhelés tapasztalható a levegő és a zajterhelés, illetve a hulladékgazdálkodási területén, azonban az egykori bauxitbányászat nagy kiterjedésű területen jelent problémát. További konfliktusforrás a vízbázis védőterületek miatti korlátozások.

Kincsesbánya, 2016. november 8.

Bajkai János
polgármester

